

Thuiskopievergoeding ook voor buitenlanders van buiten Europa

Mr. D.J.C. Visser is advocaat te Amsterdam, docent aan de Universiteit Leiden en redacteur van dit blad

De Commissie Auteursrecht stelt in haar advies (d.d. 17 januari 2003) over de ratificatie van het WIPO Performances en Phonograms Treaty (WPPT) en artikel 32 WNR voor om in de toekomst buitenlanders van buiten Europa geen aanspraak te geven op de thuiskopie- en leenvergoeding.¹ Dit omdat deze vergoedingsaanspraken 'een wezenlijk ander, meer cultuurpolitiek karakter hebben en bovendien niet in internationale verdragen verankerd zijn'.

Dit is m.i. wat betreft de thuiskopievergoeding onjuist.² De thuiskopievergoeding heeft geen cultuurpolitiek karakter. De aanspraak op thuiskopie-vergoeding is direct afgeleid van het reproductierecht. Het is een compensatie voor een beperking op het reproductierecht, die een onderdeel vormt van de voorwaarden van die beperking. Artikel 16c lid 1 Aw luidt immers als volgt: 'Voor de verveelvoudiging die met inachtneming van artikel 16b, eerste lid, voor eigen oefening, studie of gebruik geschiedt door vastlegging van een werk of een gedeelte daarvan op een voorwerp dat bestemd is om daarop vastgelegde beelden of geluiden ten gehore te brengen of te vertonen, is ten behoeve van de maker of diens rechtverkrijgenden een vergoeding verschuldigd'. Artikel 10 sub a WNR verklaart artikel 16b en artikel 16c Aw van overeenkomstige toepassing.

De aanspraak op de thuiskopievergoeding is dus een uitwerking van het reproductierecht. Het 'naburige' reproductierecht is verankerd in de internationale verdragen, te weten in artikel 2 Conventie van Genève (CvG), artikel 7 lid 1 sub c en artikel 10 Conventie van Rome (CvR), artikel 14 lid 1 en 2 TRIPS en artikel 7 en artikel 11 WPPT. Reeds om die reden is Nederland m.i. gehouden om de aanspraak op de thuiskopievergoeding toe te kennen aan alle uitvoerende kunstenaars en fonogrammenproducenten

aan wie op grond van één van genoemde verdragen een reproductie-verbodsrecht toekomt.

Artikel 15 CvR, artikel 6 CvG en artikel 16 WPPT bepalen vervolgens dat de lid-staten op het 'naburige' (reproductie)recht dezelfde beperkingen mogen aanbrengen als zij hanteren ten aanzien van het auteursrecht. Het is aanneemelijk dat hierbij ook dezelfde voorwaarden dienen te gelden als bij de auteursrechtelijke beperkingen. Bij de privé-kopieerexceptie is de belangrijkste voorwaarde de compensatie in de vorm van de thuiskopievergoeding. Ook om die reden moet aan de naburige rechthebbenden uit de landen die bij deze verdragen zijn aangesloten de thuiskopievergoeding worden toegekend.

Bovendien bepalen artikel 13 TRIPS en artikel 16 lid 2 WPPT dat beperkingen niet in strijd mogen komen met de driestappentoets. Zoals Gerbrandy aangeeft,³ is goed verdedigbaar dat de thuiskopievergoeding er voor zorgt dat de privé-kopieerexceptie de 'legitieme belangen van de bezitter van het recht niet op onredelijke wijze [schaadt]'.⁴ Ten overvloede betekent dit ook dat de thuiskopievergoedingsaanspraak ook onvoorwaardelijk dient toe te komen aan alle TRIPS- (en WPPT-)onderdanen van buiten Europa.

1 Advies Commissie Auteursrecht, p. 22

2 Wat betreft de leenrechtvergoeding lijkt het mij wel verdedigbaar. Die ligt inderdaad in geen enkel verdrag vast en blijft in zekere zin een beperking op de uitputtingsregel die juist wel in alle verdragen vast ligt.

3 S. Gerbrandy, *Auteursrecht in de steigers*, Aanhem Gouda Quint 1992, p. 93

4 Stap drie van de driestappentoets in de formulering van artikel 13 TRIPS